

TUYỂN TẬP LÝ ĐÔNG A

**THANH MINH
CÙNG CÁC ANH EM
DÒNG GIỖNG TRĂM VIỆT TRONG CỠI**

HỌC HỘI THẮNG NGHĨA - 2016

THANH MINH CÙNG CÁC ANH EM DÒNG GIỐNG TRĂM VIỆT TRONG CÔI

Chúng tôi thường ngắm thấy rằng: anh em đồng bào ta trên rừng hay dưới đồng xuôi ai cũng như ai, đều yêu thích những tranh vẽ Rồng Phượng và sung sướng chăm chú đến việc kể chuyện ông cha lại với nhau nghe. Cái đó có một ý nghĩa rất lớn lao với một đáng giá rất quý báu, chỉ vì nó lẫn lộn chôn vùi trong cõi đời sống hàng ngày vất vả, bộn bề của chúng ta mà quên không xem thấy. Ngày nay, rất cần chúng ta phải xem tính lại, vì chính những cái đó có quan hệ đến sự sống, còn, nối, tiến, hóa của giống dòng chúng ta, từ ông cha chúng ta đến chúng ta, rồi lại từ chúng ta đến con cháu chúng ta về sau mãi. Năm nghìn năm về trước, tổ tiên chúng ta là Hồng Bàng từ Tây Tạng cao vót mà xuống miền Nam kiếm ăn. Vua Rồng (họ nhà Rồng) lấy chúa Tiên (họ nhà Phượng) đẻ ra một bọc trăm trứng nở thành 100 giống Việt, chia 50 giống lên núi, 50 giống xuống bể. Trăm giống ấy tràn lan trên một cõi đất, núi và bể bát ngát mênh mông, trên từ Ngũ Hồ bên Tàu ngày nay, dưới đến khắp cõi bể Nam mù tắp. Trăm giống dòng ấy chia tay nhau đi ở các nơi, dời về nơi đất khác nhau, khí trời khác nhau, cảnh vật với cây cỏ khác nhau, nó làm cho tiếng nói hơi xa nhau đi, cảm tình dần dần hơi nhạt nhau đi, thói quen, tục lệ cũng hơi không giống nhau nữa. Thế rồi, trải qua bao nhiêu đời cho đến ngày nay, mỗi giống dòng ít khi đi lại với nhau, không chặt chẽ nhận họ với nhau, con con, cháu cháu, cứ sinh sôi nảy nở ra, rồi cứ chia nhau đi mãi, bận rộn làm ăn, vất vả chống giặc, không lấy đâu còn sum họp với nhau để mà kể lại chuyện tổ tiên. Hơn nữa, mỗi dòng giống vì trải qua mọi việc khác nhau, chịu những điều khổ nhục đè nén như nhau đấy mà cũng chưa nhìn nhận được nhau, đến nỗi ngày nay, con Rồng cháu Tiên trăm giống, nghìn giống, đáng lẽ một nhà vui vẻ đông đúc, yên ấm, mà khổ kẻ Bắc, người Nam, trông nhau mà ngờ! Tuy rằng thế, nhưng máu loãng còn hơn nước lã, uống nước còn nhớ mang máng đến nguồn. Mỗi dòng giống chúng ta, từ ông cha đến chúng ta cứ di truyền lại mãi cái hình ảnh ghi nhớ nguồn gốc để làm tin, mai sau nhận lấy nhau, mỗi khi nào biết đến mà tìm tòi nhau nhận họ.

Nay chúng ta thử ngắm mà xem, tại sao tổ tiên chúng ta lại là họ Rồng họ Tiên, mà lấy con Rồng, con Phượng làm họ và làm dấu ghi tích đời đời? Thì vốn xưa, trời đất mới mở, loài người còn thô lỗ, tổ tiên chúng ta tuy sáng láng, thần thánh, nhưng cũng chưa đủ tiếng nói để tỏ lộ và ghi nhớ những nghĩ ngợi và những cảm thấy xa xôi. Lại vì đời bấy giờ chưa chế ra chữ viết như ngày nay để chép nhật và làm dấu cho ngày sau. Tất là phải lấy những con vật hay đồ dùng gì mà tổ tiên chúng ta tìm thấy trong nó có một ý nghĩa và giá trị lớn lao thích hợp với nòi nước chúng ta để mà đặt làm con tin cho con cháu. Không những riêng tổ tiên Trăm Việt chúng ta thế, mà xem lịch sử cả loài người cũng phải thế; bất quá tổ tiên chúng ta có cái hơn cả người đời là chọn Rồng với Tiên làm vật tổ. Vì sao? Phượng là con chim của Tiên; nó thanh cao trên chót vót từng mây, sống lâu muôn tuổi, to lớn nhất đời; nó đẹp để muôn hồng, ngàn tía; nó lại mạnh mẽ và biến hóa khôn cùng; nó sáng suốt, trông rộng thấy xa, nó luôn luôn bay lượn sướng vui ngày tháng. Rồng là con vật của thần, nó sức nuốt bể Đông, to trùm sông núi, nó làm mây, làm mưa, dễ biến, dễ hóa, nó lặn lội trong khắp mọi loài mà hơn cả mọi loài, nó lại khôn thiêng, có oai, có đức, không gì mà chống lại nổi nó. Tổ tiên chúng ta cao cả không ngờ, thông minh, phúc đức, tầm lòng như Tiên, sức người như Rồng, cho nên lấy họ Rồng, họ Phượng, đặt nòi giống là Hồng Bàng (cũng nghĩa thế), lại lấy hình ảnh con Rồng, con Phượng làm ghi nhớ cho con cháu. Một bọc trăm trứng là tỏ ý sum vầy, đùm bọc cho nhau; nó thành trăm giống là con cháu đông đủ, sung sướng. Lấy Rồng, lấy Phượng làm hình nêu để tỏ cho con cháu về sau làm sao phải

sống được một đời thanh cao, nhàn nhã, sung sướng, đẹp đẽ, sáng suốt và hiểu biết. Tự do như Phượng mới sống được một đời mạnh mẽ, to lớn, biến hóa, oai đức khôn thiêng, đầy đủ, lặn lội như Rồng.

Tinh ý của tổ tiên là như thế, muốn cho con cháu sống sung sướng thanh cao và mạnh mẽ đời đời. Và chúng ta ngày nay thế nào mà bây giờ sống khổ, sống thiếu, sống đau, sống nhục như ngày nay! Chúng ta tất cả 100 dòng giống Việt, Tiên với Rồng bây giờ, thế giới gọi chúng ta: Việt, Miên, Lèo, Kha, Tày, Nùng, Phàn Shình, Mèo, Mán, Mường v.v... Còn nhiều nữa, gọi chúng ta là giống nhỏ yếu. Với lại chúng ta tự nghĩ và tự so với người thì chúng ta cũng thấy nhỏ yếu. Nhưng mà thế nào là nhỏ yếu và không văn minh? Mà tại sao tổ tiên chúng ta mạnh lớn và văn minh hơn người, văn minh như Tiên như Rồng mà ngày nay ta không biết làm để cho đời chúng ta được sung sướng, sáng láng, để cho con cháu chúng ta sung sướng, sáng láng và để rửa nhục, đền công cho tổ tiên chúng ta? Được như vậy chúng ta có chết đi cũng hả dạ, mà đời đời tổ tiên chúng ta ở trên trời cao linh thiêng không-sống-chết há chẳng vui vẻ lắm sao?

Chúng tôi vì đã tìm ra những ý nghĩa và cách thức di huấn đó, nên thành thực đem giải tỏ cùng hết thầy anh em trong nhà, ngõ hầu chúng ta đùm bọc lấy nhau, góp sức óc mà làm thì tất được.

Thường người các nước gọi các nước nhỏ yếu là không văn minh. Chúng ta nhỏ yếu, còn có nghĩa là chúng ta không văn minh bằng họ. Chúng ta mà nhỏ yếu vì các cố: chúng ta ít người, đất hẹp, hoặc leo teo từng bộ tộc vài ba chục nóc nhà, nhiều lắm mấy nghìn dân; hoặc chúng ta ru rú trên rừng, xó bể, men bờ, không được chung nhau đầy đủ cõi rộng lớn mênh mông mà tha hồ sống còn, sinh nở. Lại chúng ta tiền ít, của hiếm, không có tàu bể, tàu bay, không có súng to, gươm sắt để đi tranh đòi các nước. Chúng ta không nghĩ được cao, trông được xa, thấy được rộng, đi được nhiều, tự chế lấy thứ nọ, thứ kia mà dùng cho thật tiện, thật tốt, thật đẹp, thật giỏi, thật khôn khéo. Chúng ta lại chia rẽ, tàn mạn, không sum vầy đùm bọc, máu chảy ruột mềm, để thành một nhà nước. Phàm sức lực là ở tay người, óc người. Sự sum vầy chặt chẽ lại ở sự đem dòng giống mỗi người có tay, có óc mà mở mang rừng bể, trồng trọt, cày cấy lấy của, lấy cải lên làm lưng, chế tạo mà ra. Ấy thế, văn minh nghĩa là đời sống như Tiên như Rồng mà mạnh lớn lên; văn minh là phải bằng các việc trên vừa nói tóm góp lại mà nên, rồi trải qua từng đời cứ sửa đi, sửa lại cho kỳ thực tốt lành hơn, khôn khéo hơn mà được. Xem như người các nước khác, sở dĩ họ mạnh lớn văn minh cũng phải làm như vậy mà nên.

Nhưng chúng ta phải nghĩ đến nơi đến chốn cho kỹ mà xem, chúng ta có thực nhỏ yếu hay không? Văn minh của chúng ta bằng tự chúng ta có thể làm thành được hay không? Kìa tổ tiên chúng ta sáng suốt to tát như thế, giống nòi trăm họ chúng ta nhiều kể xiết bao, cứ tính góp tất cả lại, hiện giờ cả cõi Việt chúng ta có cả thầy hơn 60 triệu người. Nếu 60 triệu người đó cùng nhớ lại tinh ý của tổ tiên, nhận lấy họ mà cùng sum vầy, cùng nhau đánh đuổi quân giặc, xây đắp nước nhà, sửa sang đời sống, nghĩ góp cho rộng, làm cùng cho nhanh thì chẳng mấy lúc cái ước ao Tiên Rồng của tổ tiên chúng ta sẽ thành sự thực cho chúng ta và con cháu cùng ăn, cùng hưởng về lâu, về dài. Chúng ta đã có thể nghĩ thấy thế được đấy, mà nói đến làm thì chưa có, vì sao? Ông cha chúng ta há không nghĩ thấy thế sao? Đinh Tiên Hoàng trong Mường, Nông Trí Cao trên Tày, Lê Lợi, Quang Trung dưới xuôi và tất cả bao nhiêu anh hùng, vua tướng mỗi dòng giống chẳng đã từng làm, từng nghĩ thế sao? Vậy mà cho đến nay chưa được là vì đâu?

Nay hai hạng người nước ngoài từ mấy nghìn năm về trước cho đến bây giờ đang trước mắt chúng ta còn sờ sờ đây kia. Nó đến phá phách sự sum vầy của chúng ta, giết tróc, đè nén, vơ vét, bóc lột hết chúng ta; nó xô đuổi chúng ta cùng tận đến bước sống không có trời, chết không có đất giờ đây.

Học hội Thăng Nghĩa

Có một hạng người nó chuyên cậy vào giống người nó đông, nhiều, mạnh, lớn, nó lại còn tường, nó muốn cho giống người nó sung sướng hơn, an nhàn hơn, chẳng nề hà đem gươm, đem súng đến giết chúng ta, bắt ép chúng ta phải chịu nó. Rồi chữ nó, tiếng nó bắt ta học, ta nói, không được học, được nói tiếng ta, chữ ta; lại bắt chúng ta mặc quần áo lối nó, đi làm tôi đòi cho nó. Đàn bà con gái chúng ta, nó chiếm lấy để gian hiểm, đàn ông con trai chúng ta, nó bắt đi mò trai, lấy vàng đầu rùng cuối biển, làm lụng lấy của cải ở đất nước tổ tiên chúng ta cho nó dùng; nó ăn sung sướng, hết thấy nó manh tâm bắt chúng ta phải đồng hóa với nó để nó dễ sai bảo. Chúng ta mà có mất giống (tuyệt chủng) thì người nó mới tràn đến ta mà ăn được. Thật là muôn thảm ngàn sầu, oán đầy suốt đất, hận kia ngập trời. Chúng ta, cho đến ngày nay con cháu mà quên sao được những chuyện giặc cũ nó sang ta làm khổ thế nào.

Lại còn một hạng người nữa đời nay nó khôn ngoan hơn và mềm mỏng hơn; nó giết người không gươm và ác nghiệt hơn. Chúng nó trước hết, lấy súng đến bắn cửa ải chúng ta, bắt ta mở cửa cho chúng nó vào buôn bán và cho bọn thầy tu vào quyến rũ ta theo nó, bảo cầm gươm, cầm súng nổi dậy giết lẫn nhau. Đồ hàng của nó toàn là đồ trông thoát thì tò mò và thích, lại rẻ. Chúng ta đem vàng đem bạc, đem gạo thóc ra đổi lấy, chẳng bao lâu vàng bạc thóc gạo của ta cạn. Nó lại đem thuốc phiện đến rủ chúng ta hút cho chúng ta chết say, chết mệt, nằm quay nằm queo không có sức đâu mà chống nó nữa. Lúc bấy giờ nó mới đem binh hùng tướng mạnh, súng lớn, bom nổ đến giết chúng ta, bắt chúng ta chịu, chiếm nước ta, đặt quan, đặt vua ra làm bù nhìn để dễ sai dãn. Nó làm đường cái để thông suốt nơi đây, nơi đó, đào cửa, bắt người, lấy vật; nó làm nhà cao để ở để ăn, thôi thì nó tha hồ vợ vét sạch sanh, ăn đầy ăn mứa mà chúng ta hơn năm, sáu mươi triệu người thì bơ vơ bối rối, ngơ ngác ngô nghê, chịu làm ma đói, ma gầy, làm tôi đòi, đầy tớ. Nó đánh nó chửi, nó bắt thuế bắt sai, nó không cho nghĩ đến tổ tiên chúng ta, chẳng cho học đòi khôn khéo, ai không chịu thì tù, thì chém, ai buồn đời thì ẩn núi, ẩn rừng. Nói đến cùng thì một ngày mai của hết, sức là, máu cạn, thịt gầy thì cũng đến tuyệt nòi hết giống.

Đối phó với hai hạng nước ấy, người ấy, tổ tiên chúng ta, để bênh giữ cho chúng ta, đã từng đổ máu tan xương, nát thịt ra đánh lộn với chúng nó, chẳng qua vì lúc mình yếu nó mạnh, mình dốt nó khôn, không làm sao được, thôi phải nín tiếng, nín hơi, tạm thời an nhàn, nhưng mà năm nào mà chẳng hội kín lập quân, năm nào mà chẳng có nổi lên giết nó! Xem thế đủ biết lẽ người phải sống, há chịu để nó sống mình chết? Mình không đứng lên giết nó mà đuổi nó đi, đòi nước cho mình thì bao giờ mình có ngày sống vui, sống đủ? Như nếu đành phận con ong cái kiến, cam tâm để nó đánh, nó sai, chẳng những đau nhức đến thân mà còn sinh con đẻ cháu ra để nó cũng mang lấy đau nhức với mình, phí công tổ tiên khổ sở, thẹn thùng với cả trăm nòi giống Tiên Rồng. Những con người thế ấy giá áo túi cơm, không biết ba cây hợp lại nên rừng, nổi đình nổi đám mà lưỡi gươm gió bụi, xoay chuyển cả trời xanh; những con người thế ấy xá gì nói năng nhì!

Đấy hai hạng người nước ấy nó làm hại chúng ta, và nó làm cho chúng ta mất mạnh lớn mà thành nhỏ yếu, mất văn minh mà thành tối tăm. Hai hạng người nước ấy, ta gọi nó là ăn cướp, là giặc, nói cái tên cho ghê gớm, khó hiểu hơn là chủng tộc để quốc chủ nghĩa với lại kinh tế để quốc chủ nghĩa, nghĩa là một hạng giặc chuyên xưng hùng, xưng bá để mở rộng nòi giống cho to, hút máu cho nhiều; một hạng chuyên xưng hùng, xưng bá để làm giàu làm có, ăn sung mặc sướng, bắt người làm tôi làm đòi. Hai hạng người ấy cùng ác như nhau, cùng sâu độc như nhau chẳng kém. Thử ôn lại chuyện cũ của tổ tiên chúng ta kể lại mà xem, thực rõ là chúng ta bao đời nay đã từng gặp hai hạng người nước giặc ấy nhiều, nhưng mà cũng nhờ mỗi đời chúng ta hết sức, hết lòng đánh giết lại nó, đuổi được nó ra mà giữ gìn lấy dòng giống cho tới ngày nay sống sót.

Gần 100 năm nay, giặc Pháp mắt xanh, mũi lỗ đã đến xâm chiếm nước ta, giết tróc đê nén chúng ta khổ ải đến thế nào. Chúng nó hút máu, róc xương chúng ta, ăn tháo, ăn mưa cho kỳ béo tròn, béo trục, béo quá hóa nặng mình, ục à ục ịch để cho bên Tây giặc Đức chiếm nước, mà bên ta thì giặc Nhật kéo vào. Giặc Pháp bên ta, như chó không biết nhục ve đuôi rước Nhật vào nhà, thờ làm cha cho nó bảo, nó sai để giết tróc đánh ta bắt phu lấy thuế, còn khổ ải hơn nữa... Nhưng mà giặc Nhật Đông Di có thương gì giặc Pháp, thương gì ta không? Hiện giờ nó còn chân ướt chân ráo, còn đương mãi cướp Đông xẻo Tây, chưa có người đâu mà chia đây đóng đó cho suốt, hóa nên nó phải dùng Pháp như dùng chó giữ nhà, dùng chó săn muông rồi một ngày kia các chỗ nương đã nuốt trôi, nó sẽ trở về mà làm gỏi thặng Pháp để hưởng thặng một mình cho nó phi lòng tham. Sắp sửa đây, giặc Nhật sẽ giết giặc Pháp, nó lại mang một thặng vua chúa bù nhìn về đặt lên chiếc ngai vàng cũ rích ghê tởm, trông coi lấy đó làm cái nêu chắc cho nòi giống, rồi sẽ phao đồn lên tin nọ tin kia, vỗ về đồng bào, đánh lừa đồng bào, để chực đưa cả đồng bào chúng ta vào hố lửa các bại trận và bể khơi. Nào nó đồ ngon đồ ngọt, lấy phu lấy lính; nào sẽ cho đường, cho kẹo để lấy bạc lấy vàng, ngày một ngày cũng như hiện nay, đời sống chúng ta một ngày một đắt đỏ, có tiền không có gạo ăn, có gạo phải đi nộp lương cho lính, có đồng vàng phải bỏ ra cho nó đúc súng, đúc đạn làm vốn để đi giết người. Chúng ta trong 100 năm nay chẳng bao giờ mắc lừa thặng Pháp, xem bao nhiêu cuộc nổi dậy của dân gian thì biết, đến bây giờ chúng ta cũng chẳng mắc lừa thặng Nhật nữa. Chúng ta sẽ không tin nó nói lừa nói dối. Chúng ta không những chẳng cho nó lấy của về vô tội vạ đâu, mà chúng ta còn sẽ âm thầm nổi dậy đánh cho nó tan, giết cho nó sạch, đuổi cho nó tiệt ra khỏi cõi. Chúng ta lại về ta tắm ao ta xây đắp nước nhà cùng chung một máu mủ, dựng lên một đời sống sáng láng, đầy đủ vui vẻ. Cũng như đến ngày mai nữa, chúng ta sẽ giữ lấy nòi, lấy nước mà tổ tiên đã để lại cho chúng ta, tự tay chúng ta đã lấy về, con cháu chúng ta sẽ sinh sôi nảy nở ở đó ra. Chúng ta chẳng chịu để cho một hạng ăn cướp nào đến đất chúng ta, giày xéo lên mồ mả ông cha, phá phách cả nơi ăn chốn nằm của chúng ta. Chúng ta thề quyết *sống độc lập, còn sáng láng, nổi đồng đúc, tiến đầy đủ, hóa văn minh.*

Phải, chúng ta quyết đuổi giặc, nhưng mà còn nhiều kẻ khác làm biếng, chịu tội đòi nhục nhã, sợ rằng các nước người, nhất là Nhật Bản hiện giờ nó mạnh lớn quá, nó văn minh quá, có ra mặt với chúng chỉ chết uống mà thôi; chi bằng giữ lấy tấm thân tàn, cúi đầu quì gối mà sống cho qua đời, thôi kệ tổ tiên chết đại, mặc xác con cháu đau sầu tối tăm. Những kẻ ngu dốt ương hèn là một phần, ngu dốt là một phần. Thử xem chúng ta phen này đã làm thì được, được một cách có lý do. Trước hết, chúng ta thấy rằng những người nước mạnh lớn văn minh đó, chúng nó vì lòng tham không có đáy cho nên xô nhau lại mà tranh cướp đất nước của bọn nhỏ yếu chúng ta. Chúng nó tranh nhau đón cướp, từ âm ý mà bùng nổ ra thành một cuộc chiến tranh to tát khắp mặt đất, ác độc, khốc hại không có hai, từ bao nhiêu đời nay chưa từng thấy. Chúng nó thi nhau mang từng triệu dân già trẻ, lớn bé, trai gái của chúng nó ra đi vào chỗ chết mất mạng, lại thi nhau nghĩ khôn, nghĩ khéo, dốc sạch túi vàng kết bạc, súng ống bom đạn, tàu bay tàu bể đem ra cho nổ tan thành khói. Chúng nó lại thi nhau mà phá hại lẫn nhau, thành to, làng nhỏ, nhà cao cửa rộng, lúa má mùa màng, xưởng thợ, rừng mỏ, thoi đều thành hết những bãi tha ma và đồng gạch vụn. Chúng nó kỳ này đánh nhau lớn như vậy, phao phí nhiều thế, lại hãm hê, hãm hực quyết toan giết nhau không còn sót lại một mống. Ấy cho nên tuy nửa chừng chúng nó biết là chết là ác, nhưng mà sự đã thế này thôi gì cũng chết, chi bằng mang hết nhau ra mà đánh đến canh bạc cuối cùng. Rút cục lại trận này càng kéo dài, người chết đã nhiều, người què lại lắm, người sống thì đói, người làm thì không, của cho xuống biển lên mây, văn minh cho vào ống khói. Chúng nó hãy xem, dân chúng sẽ thi nhau mà nổi loạn, thiên tai, sẽ thi nhau mà lụn bại; lúc bấy giờ súng pháo là đồ bỏ đi, lính không lòng đánh lại thêm đói kém loạn lạc.

Chúng ta suốt cả 60 triệu người từ ngày nay trở đi, nếu đã biết đùm bọc cho chặt chẽ, sắp đặt cho chỉnh tề, mưu bàn cho tử tế, một bước ngày thặng lợi, chúng ta cứ tiến dần. Cái cơ hội kia mà tới thì chỉ một tiếng pháo thặng thiên đột dậy, sẽ cây cỏ làm binh,

Học hội Thặng Nghĩa

gió thổi thành quân reo, nứa đốt cũng thành súng bắn, chim giời cũng thành phi cơ, trẻ con cũng thành chiến sĩ, đàn bà cũng thành tướng quân. Chúng ta lo gì đâu! Chúng nó sẽ không còn manh giáp, thẳng quân mà lọt về nước. Có gì lạ! Chúng ta 60 triệu người. Pháp Nhật góp lại 10 vạn, muôn người vây một, muôn người đánh một, đánh cả trong sân, đánh cả trong nhà, đánh cả ngoài vườn, đánh cả dưới ao, đánh suốt từ đồng rừng cho xuống đồng xuôi, đánh suốt từ đỉnh núi cao cho xuống bể sâu thẳm, đánh từ thành thị cho đến thôn quê, đánh cả trong hang trong hốc, ngoài bụi rậm, đánh cả bằng gậy, đánh cả bằng cây, bằng dao, bằng súng kíp, bằng cung tên, bằng búa, bằng liềm, bằng thân cây bên đường, bằng hòn gạch cạnh ngõ, bằng tấm đá trên núi, bằng đất bùn dưới ao. Đánh! Đánh giết! Đánh giết cho nó tối tăm mặt mày! Đánh giết cho nó túi bụi mê tơi, không biết đâu là trời, không biết đâu là đất! Cứ đánh giết chúng nó! Lúc ấy, người không có chỗ chôn, súng không có chỗ bắn, gươm không có chỗ đâm, đạn không biết chỗ lắp, tàu bay, tàu bể không có chỗ đậu giẫm, máy khôn, óc khéo đều bay cả ngoài hồn. Đấy chúng ta mà dang tay nhau đứng lên, nhắm đúng thời cơ mà hè nhau cùng làm thì thế đấy! Chúng ta ví như mặt bể sóng cồn, chúng nó như thuyền con chập chênh. Sóng mà muốn đánh thuyền ngụp thì khó gì. Thuyền mà muốn nuốt sóng có nổi không? Có nổi không?

Nhưng mà để đi đến một cái ngày chúng ta trả lại thù nhà giết giặc sướng như thế, nếu chúng ta còn bắt chước những kẻ quên tổ, quên nòi, lạc dòng lạc giống, ươn hèn ngu dốt, lười biếng cúi lườn, mà cùng im hơi lặng tiếng, bỏ mặc cho ngày trôi qua, thì chúng ta không thể nào thành công được mà thấy cái ngày rực rỡ say sưa kia. Chúng ta bây giờ phải suy nghĩ, nhận xét lấy sức mình, nòi mình, đứng dậy dang tay nhau mà sum họp lại thành *Mặt trận gốc gác* của nước nòi toàn thể nhân dân cõi Việt, sum họp lại thành Đảng DUY DÂN, lập ra chỉ để làm việc cho toàn thể nhân dân, đem thân, đem sức ra thề quyết làm việc. Đảng DUY DÂN lập ra chỉ để làm việc cho toàn thể dân chúng, chỉ để bênh vực cho nòi giống, chỉ để kêu gọi ai nấy suốt cả các nòi nhỏ yếu trong cõi, ngoài cõi Việt, đùm bọc lại nhau cho bền bỉ, cho cứng rắn, mang hết tâm hồn, sức tay, óc nghĩ, đồ lễ ra góp trút cả vào công việc: Cứu lấy nước cho độc lập, giành quyền sống còn về cho mình, tự mình làm chủ; giữ lấy nòi cho trong sạch con Rồng cháu Tiên, trăm Việt sum vầy một nhà, mỗi dòng giống đều ngang hàng, góp làm, bênh nhau, chung sống, cùng tiến đến cõi mạnh lớn, văn minh hơn người. Công việc cứu nước và giữ nòi phải mau làm từ ngày nay, khi đã làm xong công việc đó, lúc bấy giờ ta sẽ cùng chung xây dựng một nước nhà rất sung sướng, vui vẻ, đầy đủ để trau dồi lấy một cuộc sống, còn, nổi, tiến, hóa và một nền văn vật *nuôi, dạy, làm* của suốt nòi giống cho được mọi mặt, từ ăn đến mặc, làm, ở, đi lại cho đến nơi đến chốn, cho tinh cho khéo, cho tiện cho tốt, cho được một ngày một tiến, một sáng, một vui, một đủ, một khôn, một hiểu hơn lên. Cõi Việt lúc bấy giờ lập thành một nước nhà Cộng Hòa (nghĩa là quyền chung ở dân chúng) 60 triệu và sống chung cả trăm dòng giống: Người Việt một bang tự trị, người Mên một bang tự trị, người Lào một bang, lại tất cả các dòng giống Tày, Nùng, Mèo, Mường, Yao, Lô Lô, Shình, Phàn, Nhắng Mọi, Kha v.v... còn nhiều nữa, y cứ chỗ và tình hình của mỗi dòng giống mà đặt thành những khu đặc biệt tự trị. Mỗi bang và mỗi khu đều ngang hàng nhau trong nước Cộng Hòa, người và người ai nấy đều ngang hàng nhau trong suốt các nghĩa vụ, cơ hội và quyền lợi. Nước Cộng Hòa và các Bang với Khu là do nhân dân tự bầu cử ra các người thay mặt xứng đáng mà mình bằng lòng để trông coi và làm lụng hết thảy công việc của dân. Nếu trông coi và làm việc không đến nơi đến chốn theo ý muốn của dân thì lại bỏ đi và bầu người khác. Nước Cộng Hòa sẽ phải dạy dỗ hết mọi người dân cho giỏi, cho khôn, chăm nom xếp đặt mọi việc làm ăn cho đầy đủ mà ngang hàng với nhau không hơn, không kém, suốt trong nước trai gái, lớn bé, già trẻ đều sung sướng, tự do, đầy đủ, tinh khôn, tiền tài ruộng đất chia đều cho nhau. Người Việt, Mên, Lào, Kha, Tày, Mường, Mán, Nùng, Mèo, Mọi, Chàm, Lô Lô, Yao, Nhắng, Phàn, Shình, Ngái, sẽ đùm bọc nhau vui vẻ, đông đúc không ai tranh ai, nhận họ sum vầy, nhớ ơn Tổ Tiên xây đắp văn minh của nòi giống.

Học hội Thăng Nghĩa

Chúng ta hẳn bây giờ chưa hiểu thế nào là tự trị? Tự trị nghĩa là mình tự coi lấy công việc mình, tự quyết lấy ý muốn mình, tự chủ lấy thân thể mình, tự làm đất đai mình, tự hưởng lấy quyền lợi mình, tự trả lấy nghĩa vụ mình không để ai đè nén mình, giết tróc mình. Nhưng mà muốn được tự trị, không phải là bo bo ích kỷ lấy một mình, mà phải sum vầy góp sức mọi người xây đắp một nước nhà vững bền và mạnh mẽ để dẫn dắt mình. Mình vì tự mình và cả mọi người, cả mọi người lại vì mình mà cùng khó nhọc cùng sống chết, cùng nhả nhủ mà nên. Nếu mọi người biết muốn để cho mình sống, mà sống vui hơn, êm ấm hơn, muốn để cho mình được hiểu biết hơn thì phải làm thế nào cho lợi cả mình và lợi cả người trong dòng giống, ấy là đã hiểu thế nào là Cộng Hòa và Tự Trị đó. Công việc nước là thế, há chịu để cho quân giặc đến tự xưng là bảo hộ cho mình để giết tróc mình, bóc lột mình và giết tróc nòi giống, bóc lột nòi giống hay sao?

Muốn xây dựng một nước nhà Cộng Hòa và Bang nhà tự trị phải đuổi giết giặc, và tự cởi mở cho mình và nòi giống đã. Mà muốn thế phải vào *Đảng Duy Dân*, vào *Mặt Trận Giải Phóng Nước Nòi Toàn Thể Nhân Dân Việt*, mang gạo ra nuôi lẫn anh em, mang súng ra cùng nhau giết giặc, người khôn như người kém, kẻ mạnh bệnh kẻ yếu dẫn dắt lẫn nhau cho chặt chẽ, cùng nhau đi giết giặc đòi nhà mới được. Chúng ta lập lấy đảng để mà dựng nước, lập lấy quân để mà giữ nòi. Trong bước này, lúc Nhật, Pháp đang bối rối chia rẽ, đang lúc thế giới xô đẩy giết nhau, thực không khó gì! Thử tưởng tượng chúng nó có mặt mũi, chân tay, có lòng óc, chúng ta nào có kém gì! Hơn nữa chúng ta có 60 triệu người, từng nẩy tấm lòng yêu thương nhau, từng nẩy bộ óc nghĩ ngợi cho nhau, từng nẩy tay chân bệnh nhau, làm lụng cho nhau để mà giết giặc thì giặc tan, để mà dựng nước thì nước mạnh.

Mạnh lớn và văn minh ở đâu mà ra? Chúng ta có yêu cha mẹ anh em ta không? Có khóc khi anh em ta đau hay chết không? Chúng ta có hai bàn tay hàng ngày mang ra lấy củi, cày ruộng, thổi cơm không? Chúng ta có bộ óc nghĩ lo đến đời sống chúng ta không? Có! Có! Ấy thế mà tấm lòng yêu ấy rộng ra khắp cả trăm giống Hồng Bàng, kẻ nào đánh giết một anh em ta, chúng ta cũng đau như cắt đánh tự ta, chúng ta đứng cả dậy để bênh vực cứu người ấy mà đổ máu, đổ của của chúng ta ra, chống chọi vật lộn với quân giặc.

Chúng ta đem hai bàn tay ra nhỏ thêm một tý mồ hôi, cả trăm nhà góp sức mà gây dựng mọi thứ cho chúng ta chung sống, không riêng ai. Chúng ta [không] đem bộ óc nghĩ ngợi lo liệu đến một mình ta hay một nhà ta, [mà] lo liệu nghĩ ngợi rộng ra cho cả đời sống của 60 triệu anh em. Tất cả những thứ ấy với hồn nhớ lại tổ tiên hiểu biết của Rồng Phượng, đem tự sức sẵn có ở trong mình ra làm rộng và sáng những hình ảnh, ý muốn của ông cha, tất cả những thứ ấy đều là vật liệu cần yếu và những cái mở đầu cho Mạnh Lớn và Văn Minh. Bền mạnh và văn minh là ở đất đai kia mở mang ra, sức lực mình làm mạnh lên mà thành, nào nó ở đâu mà ra đâu? Đảng Duy Dân nghĩ thế, biết thế, làm thế và gọi cả anh em cùng làm thế. Đảng là đảng của cả mọi đồng bào. Đồng bào phải giúp đảng, vào đảng, tin đảng, làm việc cho đảng, bênh vực cho đảng, sống chết với đảng, tức là đồng bào tự giúp mình, tự làm việc cho mình, tự sống chết cho mình đấy. Phản đối đảng Duy Dân chỉ có quân giặc, chỉ có những kẻ ươn hèn, lười nhác, chỉ có những kẻ buôn dân bán nước, chỉ có những kẻ chó săn cho quân giặc mới làm xấu làm hại đảng, mới nói xấu nói bĩ đảng. Chúng nó, ta đều phải gọi là Việt gian, phải đều gọi là quân giặc, phải đuổi chúng nó đi, phải giết chúng nó đi!

Đồng bào Trăm dòng giống Việt! Đất nước chúng ta sẽ có thể chẳng nay thì mai, vì lòng tham các quân cướp mà còn thành bãi trận giết tróc, khủng khiếp thảm hại giữa các quân cướp đấy. Đồng bào vô tội của chúng ta sẽ cháy thành vạ lây, bị giết, bị hiếp, bị cướp, bị lột, bị đánh đập, bị sai bảo. Ôi! thảm đạm quá mà thôi! Cái bát của chúng ta, liệu có giữ còn mà ăn không? Cha mẹ, anh em, vợ chồng, họ hàng, bè bạn của chúng ta, liệu có bênh nhau được sống còn mà hủ hỉ, vui vẻ với nhau được không? Nhà của chúng ta, ruộng nương của chúng ta, nhân cách của chúng ta sẽ bị chúng nó vì lòng tham không đáy mà giết tróc,

Học hội Thăng Nghĩa

tiêu diệt cả! Thảm đạm quá mà thôi đồng bào! Nhưng mà ai làm chúng ta nên nổi? Quân giặc cướp nước! Với lòng uơn hèn của chúng ta, vậy ai cứu vãn cho chúng ta được? Chẳng nước ngoài nào cứu vớt chúng ta đâu! Tổ Tiên không dậy lại được nữa! Trời Bụt có thấy bóng ai đâu? Chỉ có chúng ta với sự quyết chết để cầu sống. Lòng uất ức tức giận, căm hờn đến cổ chúng ta, chúng ta cùng đứng dậy làm việc cho nhau và cùng giết giặc. Hỡi hồn của nòi giống hãy trở lại lên! Không có ai thí bỏ cho ta sự sống cả. Sự sống phải do sức máu của chúng ta làm nên. Quyền sống phải do hai bàn tay chúng ta bênh giữ lấy. Không có ai giết giặc hộ ta được cả. Chỉ có chúng ta mới vì chúng ta thôi. Không có ai giúp chúng ta lập được nước Cộng Hòa và Bang tự trị được cả. Chỉ tự chúng ta mới có lòng và mới có sức mà làm cho chúng ta bền mạnh và văn minh thôi.

Nòi giống Hồng Bàng, nước non gấm vóc, trái bao phen, ngọc vỡ ngói tan, sầy đàn tan ghé; nhưng mà cả cái nòi giống với cái nước non gấm vóc của chúng ta đây, đời này chỉ còn trong 10 năm trở lại, không sống mạnh thì diệt vong, mà diệt vong kỳ này thì diệt vong hẳn không còn ngoi ngóp được nữa, cũng không còn rút sót được ai đâu! Nhưng mà nếu bằng sự gắng sức, chúng ta kỳ này, đã sống thì sống oanh liệt, sống bền mạnh, văn minh và đạo đức hơn đời. Đầy trời sông máu, khắp đất tiếng kêu, rồi đây trời quang mây tạnh, Rồng Phượng tranh nhau, giết được giặc rửa được thù rồi, ánh trời bể Nam như chói như giọt, như hát như ca, gió xuân đầm ấm, lúa hạ vàng reo, một đời sống vui sướng và đầy đủ sẽ thay cho một cuộc bể dâu thảm sầu và tăm tối.

Giờ phút này đây, chính là giờ phút nghiêm ngặt, nguy hiểm nhất, sống còn hay chết tuyệt quyết định ở giờ phút này. Ai là dòng giống Hồng Bàng, con cháu Việt, nếu không nhận xét cho tường, đứng ra tranh đấu tức là sống uống, sống thừa, sống nhục.

Giết giặc là công việc vinh quang nhất đời của chúng ta.

Chiến tranh là nguồn sống của nòi giống chúng ta để tranh đòi lại quyền sống còn. Sự sống còn của chúng ta ai ai cũng đều có bốn phận phải lặn xả vào trong vòng khói đạn, ánh gươm để trả thù cho Tổ Tiên, buông cõi cho tự mình và gỡ mở cho con cháu khỏi sống nhục, diệt vong.

Mặt trận gốc nước nòi toàn nhân dân Việt sẽ thành công với sự đem lại sống còn, bền mạnh văn minh và quang vinh cho nòi giống Trăm Việt.

Đứng dậy anh em đồng bào!

Duy Dân Đảng toàn thể kính khẩn thanh minh.

Làm tại Tổng Đảng Bộ
Ngày 12 tháng 9 năm 4822 Tuổi Việt
(tức 10 tháng 10 năm 1943)

Sẽ có các bản dịch
Mên, Lào, Kha, Tày
Nùng, Mán, Mường, Mèo v.v...